

Finansdepartementet
Jakobsgatan 24, 103 33, Stockholm
regeringskansliet@atta45.se

Remissyttrande över betänkandet *Ökad och rättvis tillgång till data – kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning (SOU 2025:118)*

Er ref: Fi2025/02353

Svensk Handel som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder ca 8000 små, medelstora och stora företag med nära 320 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet *Ökad och rättvis tillgång till data – kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning (SOU 2025:118)*.

För handelsföretagen är data en central insatsfaktor för att effektivisera logistik, förbättra lagerstyrning, möjliggöra digital försäljning, stärka konsumentupplevelsen och utveckla nya affärsmodeller.

Samtidigt verkar handeln ofta i komplexa värdekedjor där företag sällan är tillverkare av uppkopplade produkter eller primära datahållare, utan snarare slutanvändare eller integratörer av standardiserade digitala lösningar.

Mot denna bakgrund är det avgörande att den svenska kompletterande regleringen till EU:s dataförordning utformas på ett sätt som är rättssäkert, proportionerligt och praktiskt genomförbart, samt inte går längre än vad som krävs enligt EU-rätten.

Den svenska kompletteringen bör undvika överimplementering

Svensk Handel vill betona vikten av att den svenska regleringen strikt begränsas till vad som är nödvändigt för att möjliggöra tillämpningen av EU:s dataförordning. Erfarenheter från tidigare EU-lagstiftning visar att risken för så kallad överimplementering kan leda till ökad administrativ börda och försämrad konkurrenskraft för svenska företag.

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser bör därför:

- inte införa ytterligare materiella skyldigheter utöver EU-förordningen,
- inte skapa nationella särlösningar som avviker från övriga medlemsstater, och
- säkerställa att företag möter samma krav och risker (rättsosäkerhet), oavsett etableringsland inom EU.

För handelssektorn, där många företag verkar gränsöverskridande genom e-handel och gemensamma digitala plattformar, är en enhetlig tillämpning inom EU avgörande för rättssäkerhet och förutsebarhet.

Fördelning av tillsynsansvar och myndighetsroller

Utredningens förslag till tillsynsstruktur är av central betydelse för hur regelverket kommer att fungera i praktiken. Svensk Handel vill därför understryka vikten av tydliga ansvarsgränser mellan berörda myndigheter och en väl fungerande samordning, så att parallella tillsynsprocesser undviks. Tillämpningen av regelverket bör vidare präglas av dialog och vägledning, särskilt i ett tidigt skede, snarare än av sanktioner, för att säkerställa en rättssäker och ändamålsenlig efterlevnad av EU:s dataförordning.

Handelsföretag omfattas redan av tillsyn enligt flera regelverk, däribland GDPR, konsumentskyddslagstiftning och sektorspecifika regler. Mot denna bakgrund är det särskilt viktigt att tillsynen enligt EU:s dataförordning, och de kompletterande svenska bestämmelserna, utformas så att parallella tillsynsstrukturer undviks.

En fragmenterad tillsyn med flera ansvariga myndigheter riskerar annars att leda till osäkerhet, dubbla krav och ökade efterlevnadskostnader utan motsvarande nytta. Mot denna bakgrund kan regulatorisk testverksamhet utgöra ett verktyg för att underlätta en samordnad och praktisk tillämpning av EU:s dataförordning, genom att marknadens aktörer och den behöriga myndigheten ges möjlighet att tillsammans utforska hur regelverket fungerar i praktiken.

Det är viktigt att kraven för att delta i testverksamheten inte ställs på en sådan nivå att exempelvis mindre företag saknar möjlighet att delta, samt att urvalet av deltagande aktörer sker på objektiva och rättvisa grunder. Post- och telestyrelsen bör därför tydligt informera om inriktningen för den regulatoriska testverksamheten.

En central aspekt av testverksamheten bör vidare vara att den bidrar till ökad kunskap om dataförordningen även för aktörer som inte deltar direkt. Samtidigt bör det säkerställas att deltagande i testverksamheten inte medför konkurrensfördelar som riskerar att snedvrida

marknaden. Resultaten av projekt inom ramen för testverksamheten bör därför skyndsamt och öppet tillgängliggöras.

Sanktionssystemet måste vara proportionerligt och förutsebart

Svensk Handel anser att de föreslagna sanktionsbestämmelserna måste tillämpas med stor återhållsamhet och i enlighet med principerna om proportionalitet och rättssäkerhet. Vid bedömningen av sanktionsansvar bör hänsyn tas till företagets faktiska roll i värdekedjan samt till i vilken utsträckning de har reell kontroll över relevanta datamängder och tekniska system. Detta är nödvändigt för att säkerställa att sanktioner riktas mot rätt aktör och inte träffar företag som, trots att de vidtar rimliga åtgärder, saknar faktisk rådighet över de omständigheter som ligger till grund för överträdelsen.

För många handelsföretag används externa molntjänster, tredjepartsplattformar och standardiserade IT-lösningar. Den svenska tillämpningen bör tydliggöra att ansvar inte kan utkrävas av företag som saknar faktisk rådighet över data eller teknisk infrastruktur.

Skyddet för företagshemligheter i den nationella tillämpningen

Skyddet för företagshemligheter är en avgörande fråga för handeln. Data om prissättning, kampanjstrategier, efterfrågemönster, logistikflöden och kundrelationer utgör affärskritiska tillgångar i en bransch med låga marginaler och hård konkurrens.

Svensk Handel anser att den nationella kompletterande regleringen tydligt bör säkerställa att delning av data enligt EU:s dataförordning inte leder till oavsiktlig exponering av företagshemligheter och kommersiellt känslig information. Det är samtidigt avgörande att företag ges effektiva och rättssäkra möjligheter att invända mot utlämnande av sådan information samt att det klargörs hur intresseavvägningar mellan datadelning och skyddet för företagshemligheter ska göras i praktiken. Ett otillräckligt skydd riskerar annars att minska incitamenten att investera i datadrivna lösningar och digital utveckling inom handelssektorn.

Samspel med GDPR och andra digitala regelverk

Svensk Handel vill slutligen understryka vikten av att den svenska kompletteringen till EU:s dataförordning tillämpas i nära samspel med befintlig lagstiftning, särskilt GDPR. Inom handelssektorn förekommer ofta blandade dataset som innehåller både personuppgifter och icke-personuppgifter, vilket innebär att otydliga gränsdragningar mellan regelverken riskerar att skapa rättslig osäkerhet och ökade kostnader för efterlevnad.

Den nationella regleringen bör därför utformas så att den inte skapar parallella krav avseende datadokumentation och riskbedömningar, tydligt respekterar GDPR:s bestämmelser om behandling av personuppgifter och internationella dataöverföringar, samt bidrar till samordnade och rationella compliance-processer för företagen.

Avslutande synpunkter

Svensk Handel delar målsättningen att stärka datadelning och innovation, men betonar att detta förutsätter en proportionerlig och förutsebar nationell tillämpning av EU:s dataförordning som inte går längre än EU-rätten kräver och som minimerar administrativ och rättslig osäkerhet för företagen.

SVENSK HANDEL

Martina Elfgren,

Enhetschef Internationella enheten

Johan Hetting,

Näringspolitisk expert